

Lahja vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, jutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nepravilna pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcijske lista Edinosti. — Tiskar: tiskarna Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

Jadransko vprašanje.

Apel na Orlanda in Sonnina.

Včerajšnja tržaška »Era Nuova« naslovlja na italijanskega ministrskega predsednika Orlanda in ministra zunanjih stvari Sonnina naslednji genijivni poziv:

»Govoriti hočemo v imenu mučenikov, ki so žrtvovali svoje življenje na avstrijskih večjih, v imenu junakov, ki so padli na stošotice za odrešitev teh zemlja — in ne pozabite tistih, ki so padli v Albaniji za rešitev bežeče srbske vojske in prebivalstva, in mislimo, da smo tolačji najvišje misli, ki mora biti sveta nam in vam;

govoriti vama hočemo v imenu mater in žena padlih, v imenu otrok, v imenu pohabljenih in v imenu vseh, ki so se borili, in mislimo, da smo tolačji volje, ki mora biti sveta nam in vam;

in govorimo vama iz Trsta, prepirani, da smo tolačji duše te oorene zemlje; in rotimo vaju, da slušata opomin Reke; rotimo vaju, da ne zamujata niti enega trenutka, saj je še čas, in se odtegneta poravnani, ki na njenih življenjskih organih krene Julijsko Benetijo in zadušajo diha nove Italije, izpreminjajo zmago v poraz.»

Pogajanja se nadaljujejo.

Kur. 3. V današnjem ministrskem svetu je ministrski predsednik Colosimo sporečil vest, ki mu je dospela od italijanskega odposlanca v Trstu, da je zadrževal, da se pogajanja zaradi Reke nadaljujejo. Orlanda se je tekom dneva razgovarjal z Wilsonom.

Nova odgojitev rešitve.

RIM, 5. Tukajšnje politične kroge, ki so se oddehnili včeraj ponoči, ko je prispela vest o končni rešitvi jadranskega vprašanja, je danes jutraj iznova objela nervoznost, ker ni bilo v časopisju nikakršnih vesti. »Konec na vsak način«, se je čulo iz ust vsakogar, tako da se je vest o rešitvi zadržala, kakor da bi se bili rešili more. Naposljki »Mattino« in florentinska »Nazione«, ki sta dospela včeraj popoldne v Rim, sta potrdila vesti, vendar pa se je pozneje na Montecitorioju (v parlamentu) raznesla vest o ponovni štiriindvajseturni odgoditvi, ki jo je objavil »Piccolo Giornale d'Italia«, se pozneje pa je krožila vest o verjetnosti še daljšega čakanja. Če se presoja položaj z vsvo mironostjo, se more trditi, da se začenja izpreminjati na slabše, kajti rešitev se ne more več zavlačevati dolgo, ker se zavezniški in Wilson strinjajo z načrtom. Sumi se samo, da bi dejstvo, da se je kompromisiral s svojo znano poslanico, moglo ovirati Wilsona, da bi storil odkrit javen čin. Temu dejstvu je očitno pripisati zadnji neposredni Wilsonov poizkus, da bi pregovoril Jugoslovane. Italijansko odposlanstvo je v vsakem slučaju odločeno, da zahteva uveljavljenje londonske pogodbe. Italija je dokazala, da je najpotrpeljivejša država na svetu, toda njena potrpežljivost more trajati le še malo časa.

ZAROTA PROTI TRSTU.

Snočnja »Nazione« objavlja pod tem zaglavjem naslednji zanimivi članek iz peresa nekakega L. Tancredija:

Od skupne tržaške trgovine je odpadalo približno 19 odstotkov na Levanto, predvsem Smirno, 7 odstotkov pa na Jadran. Izvzemši bosenski les, ki se je večinoma nakrcaval v Dubrovniku, se je trgovalo z vinom, poljskimi pridelki, oljem, premočjem, aluminijem, cementnim laporjem, kar je vse prihajalo iz srednje Dalmacije med Zadrom in Splitom z zaledjem od Dinarskega hriba ter z dalmatinskih in korčulanskih otokov. Zedenjenje samo polovice Dalmacije z Italijo bi bilo olajšalo in povečalo to trgovino, in niti Split se ni bil mogel odtegovati njenemu vplivu, ker bi Italija nadzorovala kninsko železnico. Sedaj pa je, v smislu poravnave, o kateri razpravlja Orlanda in Sonnino v Parizu, ta vir blagostanja za Trst že skoraj popolnoma izgubljen. Brez dinarskega zaledja, kjer je naravno bogastvo največje, torej brez možnosti, da bi se Zader zvezal z železnice, ki se zgradi v Dalmaciji, brez obali med Zadrom in Šibenikom, celo brez otokov v smislu londonske pogodbe, kaj ostaja še? Ostajate le še oni središči (Zader in Šibenik) kot muzeja italijanstva, pričakujejo, da se gospodarski izpremenje v pokopališči.

Trst in Reka sta si bila vedno tekmeča, kar se tiče njenega zaledja proti vzhodu in severovzhodu, ker je Trst obvezno trgovišče za sever in severozapad, Reka pa za jugovzhod. Tržaški pristaniški promet je iznašal 1913. leta 5.480.000 tonelat, reški pa 2.564.700 leta 1912. Dalmacija (Zader, Šibenik, Split in Korčula

so imele 3.487.300 tonelat prometa leta 1910. Sedaj bo Reka, s pristaniščem pod Zvezo narodov, četudi bi bila zasedena po Italiji, mogla ravno tako tekmovali s Trstom, kot da bi bila v smislu londonske pogodbe izročena Hrvatoma. Toda njeno protitržaško delovanje bo olajševala opustitev Dalmacije, praktično, v gospodarskem oziru, celo, mogla bo izpodrinuti Trst v prometu z vzhodnim Jadranom. Kar se tiče zaledja (Ogrska, Nemška, Avstrija, Češka), bi bila posest Istre v smislu londonske pogodbe in potemtakem posest pasu St. Peter-Volosko, nudila obrambno orožje proti morebitnim bojkotom in železniškim izsiljevanjem na slovenskem delu proge Trst-Ljubljana-Dunaj. Izgubljačjo severovzhodno Istru ostanemo tako brez orožja, dočim pa imajo Slovani v svoji polni in nenadzorovani posesti železnico Reka-Zagreb-Budimpešta.

Pripominjamo, da vkljub premirju, ki priznava vsej entiteti pravico do uporabe in nadzorovanja železnice v sovražnih deželah, Italija, in Italija sama, ne more odpraviti niti enega človeka niti enega grama blaga, ob tolikem neoviranem angleško-francosko-amerikanskem prometu. Vsekakor pa je treba razumeti, da Jugoslovanom v svrhu oškodovanja Trsta z umetno železniško politiko ne bo niti treba zgraditi najdirektnije zveze Ljubljana-Reka, ki že posluje do Kotčeva, saj bodo imeli na podlagi kompromisa glede Istre, ki naj bi ga podpisala Italija, že v posesti, neposredni ali posredni, vse obstoječe dovodne črte.

Zadnji pomočnik bi ostal za Trst, da se mu priznajo vse pristaniške olajšave, ki jih Zveza narodov zagotovi Reki, in da se potom dogovorov z Nemško Avstrijo in Ogrsko, trgovina teh dveh držav, ki nista tako nespravljivi naši sovražniki, kot so nam Jugoslovani, napoti v Trst. Ali nikakor ne! Wilsonizem SHS je že prekorajčil narodnostno-jezikovno-zemljepisno mejo Karavank in Drave ter se polastil popolnoma nemškega (?) Marburga, prekrstivši ga v slovanski Maribor. Tako bo tak kos proge Trst-Trbič-Celovec-Spodnji Dravograd-Maribor-Središče-Kaniža-Budimpešta tekkel po jugoslovanskem ozemlju, da bo dovolj velik, za preterganje te proge. Ostanete le še progi od Trbiča in Celovca proti Dunaju: prva, zapadna, preko St. Vida, druga, vzhodna pa preko St. Pavla. Le-ta se odceplja od proge Celovec-Maribor v vzhodni Spodnji Dravograd, kjer se stika z odcepkom, ki vodi proti jugu, proti Ljubljani.

In ravno sedaj je pričela srbsko-hrvatsko-slovenska ofenziva, s francosko artiljerijo, na 50 kilometrov dolgi fronti, proti štajerskim in koruškim železnicam. Železniško vozlišče Spodnji Dravograd je morda sedaj že zasedeno, in je tako pretrgana ena najvažnejših komunikacij med Nemško Avstrijo in Ogrsko. Kaj še več? Ofenziva napreduje tudi severno Karavank, ogrožajoč Celovec, katerega tudi zahtevajo Jugoslovani zase. Tako pade v roke Jugoslovanom vsaka direktna zveza Trsta z Dunajem, tudi ona, ki bi jo Italija zgradila ob gorenji Soči preko Predela do Trbiča, z ozirom na to, da sedanja proga vodi preko Jesenic, ki so jih tudi že zasedli Slovenci. In Italija, ki ima svojo vojsko pripravljeno v bližini bojišča, ne posreduje, vkljub pravici, ki ji jo daje premirje, da sme preprečiti kršenje premirja po drugih, v njeno škodo.

Vkljub temu pa bi se, uporabljaje velike ovinke severno Trbiča in Beljaka, še mogel ohraniti Trstu češki in nemškoavstrijski trg. Toda znano je že, da je sklenila Češka, da bo uporabljala nemška pristanišča in reke za svoj uvoz in izvoz. Italija, ki je podpisala najkrvičnejše klavzule v vrhu gospodarskega oropanja Nemčije, med njimi pomednaroditev nemških rek, dobiva tako dolžno odškodnino, ki je k nje dosegi pripomoška sama.

Končno, po tej bridki izločitvi, prihajamo do Nemške Avstrije, avstrijskemu zaledju, ki ostane tržaškemu pristanišču, z nekoliko svobodnimi železniškimi progami, to je, toliko svobodnimi, kolikor bodo vodile v velikem ovinku okoli mejnikov severno — jugoslovanskega sovražnika. Toda Nemška Avstrija je edini sovražnik, ki ga smatra konferenca za takega in kateremu namerava uničiti gospodarsko življenjsko moč. Če torej hočemo, da bi živel in harnil Trst z onim, česar mu je treba, ne smemo prispevati k njegovemu uničenju in se moramo odreči vsaki odškodnini, ki bi bila pretežka za njegovo sedanje breme razmere.

Slika je končana in se nam zdijo popolna. Trst 18 km od meje, takorekoč brez prostora, da bi mogel razvijati svoje neposredno teritorialno delovanje in brez lastnih direktnih železniških zvez niti z Dunajem, niti Budimpešto, niti Ljubljano in tudi ne z Reko, ker voz-

lišče St. Peter na Krasu ne bo v italijanski posesti in ker nam odstopitev vzhodne Istre odzame enega ali tudi morda oba izhoda predora skozi Učko ali Planik, s katerim bi se mogla podaljšati železnica Trst-Buzet in tako tvoriti najdirektnjšo zvezo, ki bi tudi vezala Reko s Pulo.

O vi vrli odrediljivci, ki nam kažete v zrcalu bogate kolonije, ki nam jih ne bodo dali, resno opominjajoč Italijo, da naj se drzne sama reševati »idealističnega« jadranskega vprašanja, glejte tu »gospodarske« rezultate svoje modrosti. Dasiravno izroča Reko Hrvatoma, a toda šentpetersko železnico Italiji, je londonska pogodba za Italijo in za Reko samo manj pogubna z ozirom na njun bodoči gospodarski razvoj.

Uničimo Trst, Dalmacijo, Jadran in Italijo. V zameno poprosi Bissolati Grško, da bi poslala Francosko, da naj bi Senegalec umešnila iz Herakleje, če dovolite Angleška in Amerika ter stvar odobri zopet oživljajoča Rusija.

Italijanski glasovi o reškem vprašanju. Dr. Arturo Chiopris je poslal v »Giornale d'Italia« z Reke daljšo situacijsko sliko, kjer pravi, da vesti, prihajajoče iz Pariza, so napravile na Italijane na Reki bolesten vtis. Rečeni da so se sicer izrekli za vsakršno žrtve, toda pod pogojem, da bodo čuvani vrhovni interesi Italije. Načrt Tardieu jih je razočaral, ker ne uresničuje programa, za katerega je šla Italija v boj. Rečani priznavajo sicer, da se je italijanski delegaciji boriti z velikimi težavami, priznavajo tudi, da je pokazal Orlando ganljive simpatije do Reke. Toda sedaj se ponuja rešitev, ki ne ogroža le Reke, ampak tudi italijansko raznih občin vzhodne Istre. Zahteva da se od Italije veliko večja žrtve, nego bi se zdelo. Z izključenjem železnice Reka-St. Peter-Logatec bi izgubila Italija ozemlje s 100.000 prebivalcev, prisojeno ji z londonskim paktom.

Kajti — nadaljuje pisec — nič ne bi koristilo, ako bi se udajali iluzijam: Vmesna država pomenja konec italijanstva raznih občin Kvarnerja, in pa, da se narodni boj hrvatsko-slovenskega elementa prenosa na zapad do blizu Trsta, Gorice in Pule. Vrh tega upravnih svet na Reki ne bo imel italijanske večine. Petega člana bi izvolili kmetje nove države, ki so Hrvatje in na-pol analabeiti. Tudi statut, ki naj ga doli država, ne bi dal varnih garancij italijanskim občinam. Reka je že imela statute, ki so ji jamčili narodne in politične pravice, vendar je ogrska vlada našla sto pretevez, da je kršila avtonomijo in potiskala italijanstvo. (Potem pa ne razumemo, kako so mogli biti reški Italijani večni zavezniški Madjarov, sovrainikov mestne avtonomije? Prip. ured.).

Ali to ni še vse — pravi nadalje dopisnik. Italija ne bi žrtvovala samo Italijanov, za katerih odrešitev se je borila, ne le da bi se morala odreči obsežnega ozemlja; ne le, da bi se narodni boji približali Trstu, Puli in Gorici: narobe bi ji bila tudi odvzeta tista pozicija na Jadranu, ki so ji jo prisodili tisti zavezniški. Če izgubi železnico Reka-St. Peter-Logatec, se obrne na Reko ves železniški promet, ki je prej gravitiral proti Trstu. Dočim bi bila — če bi imela Italija rečeno progo — preprečen vsak poizkus zaprežanja trgovine med Trstom in zaledjem, bi po načrtu Tardieua izgubila te orožje in Trst bi imel eno samo zvezo, to je: Trst-Videm-Pontafelj-Beljak, ki bi pa bila predraga, ker dolga. Tako nastaja nova nevarnost: Reka, ki ima veliko sposobnost za razvoj, bi z močnimi denarnimi podporami, ki bi jih ne manjkalo, potegnala na se velik del tržaške trgovine. Trgovina Trsta bi padala od leta do leta in Italija bi stiskala le pest peska, ki bi izbegnil iz rok neizogibno.

Dopisnik zaključuje: »Reka bi med tem bogatela vedno bolj. Tako ji zagotavlja — desinteresirani prijatelji. Rečani odklanjajo sicer zlato, pa naj prihaja od kogar si-bodi... Ne gre več za Reko, ampak najvišji interesi Italije so v igri. Pozicija Italije na Jadranu je ogrožena. Če sedaj Reka kliče »na krov«, ne kliče za-se, ampak za vso domovino.»

Dopisnik rimskega lista odpira — kakor vidimo — vidike, v katerih se more bistroje presojati pomembnost reškega vprašanja. In »Giornale d'Italia« je glasilo Sonnina!

Drugačeno pesem peva Maria Borsa v milanskem »Secolo«, govoreč o »criterii strategici«. Mi smo — pravi — zadovoljni le tedaj, če se nahajamo pripravi jasni logični in določni formul »Strategični kriteriji« — to je znota. Prav gotovo ne bo besedilo statuta, ki reči italijanstvo Reke in Zadra, ampak to more biti politika, ki jo bomo delali bližnjih deset ali dvajset let. Ne bodo več ali manje ugodne klavzule kakkega dogovora, ki določijo našo ekspan-

zijo na drugi strani Jadrana, ampak inicijativa, delavnost, točnost naših trgovcev. Zato ne stavljamo si v glavo, da bo varnost Italije ogrožena, če bi — recimo — dobili kak otočič manj, kajti, ni je bolj čudne figure, nego jo dajejo naši deželi tisti, ki vse stavljajo le na predvidnostno vojaško in pomorsko obrambo. Vstopivši v vojno, ni imel 40 milijonski narod tistih naravnih obrambnih mej, a je vendar zmagal. In tak narod naj bi se sedaj sprijel z narodom malo milijonov duš, z malo vojsko, ob prepovedi, da ne sme imeti niti ene vojne ladje, a z eno samo utrdbo ob obali! Mario Borsa opominja: Ta mir, slab ali dober, odpira za nas, kakor za druge dežele, novo dobo. Glejmo, da uberemo novo pot z manje predsodkov, a z večjo jasnostjo v namenih in na delu!

Amerikanski pritisk na Jugoslovane.

PARIZ, 4. Pozornost četvorice je osredotočeno na nemške protipredloge, pa se zdi, da je jadransko vprašanje stopilo v drugo vrsto. Toda zavezniški in ameriška delegacija še vedno upajo, da bodo pregovorili jugoslovansko delegacijo, da sprejme predloženi kompromis. Doselej niso vsa prizadevanja imela sploh nikakršnega uspeha. Wilsonovi zastopniki nadaljujejo svoje prepričevalno delo.

Mirovna konferenca.

Protesti Nemške Avstrije proti mirovnim pogojem entente.

BASEL, 4. Z Dunaja poročajo: Velika komisija se je sešla v torek in li je predsedoval Seitz. Državni tajnik za vnanje stvari Bauer je predložil podrobno poročilo, iz katerega izhaja, da v slučaju, da bi ententa vztrajala pri predloženih pogojih, bi bila republiki Nemške Avstrije odvzeta vsaka možnost življenja. Na razpravi, ki je sledila, so zastopniki vseh strank odobrili poročilo Bauerjevo. Predsednik Seitz, podpredsednik Fink in državni tajnik Bauer se podajo v Feldkirch, da se sestanejo z Rennerjem, ki pride tja v kratkem.

Tudi nemška Češka protestira.

BASEL, 4. Z Dunaja poročajo: Deželni zbor nemške Češke je naslovil na nemško ljudstvo Češke apel, ki odločno protestira proti miru uničujočemu, narekovannemu od entente. Izjavlja, da ententa tepta pravico samoodločbe nemškega ljudstva na Češkem, propuščajoč je brez orožja in brez obrambe razsodbi dednega sovražnika, gospodstva železnega in polnega sovražstva. Apel zaključuje reši, da češki Nemci ne smejo mirovati, dokler ne bodo zopet svobodni ljudje na svobodni nemški zemlji.

Ogorčenje na Štajerskem.

BASEL, 4. Iz Grada javljajo: Deželni zbor štajerski je odobril besedilo poslanice, ki naj se odpošlje avstrijski delegaciji v Saint Germainu; v spomenici se izražata ogorčenje in bol deželne zbor štajerskega radi nasilja, ki je namerjalo vlasti entente na škodo štajerske republike; zahteva od delegacije, naj stori vse, da se zagotovi zmaga pravice.

Četvorica proučuje nemške protipredloge.

PARIZ, 4. Četvorica glavarjev vlad, je nadaljevala popoldne s proučevanjem nemških protipredlogov. Pričakuje se, da dovrše to delo do četrtka ter da bodo mogli potem definitivno skleniti glede odgovora, ki se ima dati.

Pogodba z Nemčijo se modifikira.

PARIZ, 3. Današnji dan je bil eden najvažnejših dnevo, kar jih je doživela mirovna konferenca. Kvadrurnviri se nahajajo nasproti velikemu vprašanju: ali naj zavrnejo en bice nemške protipredloge, ali pa naj modifikirajo nekatere klavzule?

Ko so izročili v Triafonu nemški delegaciji mirovno pogodbo, se ni domnilo o definitivni vrednosti tega dogovora; v dva v treh tednih, ki so od tedaj minili, se je veliko tega izpremenilo. Posebno v Angliji in Ameriki so se pojavile straje, ki gredo za tem, da se nekatere klavzule uo-azijo. Ta tendenca obvladuje posebno delovanje angleške vlade, ki je dostopneja izvendiplomatskim vplivom. Pariski ameriški krogi so pritiskali na Anglijo, da bi ona delovala pri Franciji ter jo sklonila na popustljivost v nje odpora proti modifikaciji mirovnih pogojev. Medtem je dobilo ameriško časopisje nalog da izjavi, da se Wilson protiv bodikaskni reviziji mirovne pogodbe. Vzroki tej izjavi leže gotovo v notranji ameriški politiki, ker se ameriški parlamentarni krogi izjavljajo nasproti temu, da Wilson se nadalje ostane v Parizu, ker bi to motilo delo na obnovitvi in rednem poslovanju ameriške politike. Jasno je, da bi prečitno Wilsonovo strinjajanje z revizijo mirovne pogodbe bilo zelo nepopolarno, ker bi lahko zategnili njegovo povrnitev na nedoločen čas; v takih stvareh se pa zna, kako se začne, toda ni znano, kako se konča. Ena komisija odpre pot cel seriji preiskovanj in stvar se lahko zavleče na tedne. Zato se je danes v hotelu Crillon, sedežu ameriške delegacije, govorilo, da Wilson ne pristaja na pravo revizijo pogodb.

Na vsak način pa so se danes sestale tehnične ameriške komisije, da prouče pot, ki naj se ubere. Po tem se lahko sodi, da predsednik ne izključuje potrebe novih sklepov. Znano je, da so mnogi člani ameriških tehničnih komisij osebno za modifikacijo nekaterih klavzul, in to ne samo ekonomičnih, temveč tudi teritorialnih. Tudi na Quai d'Orsay se ni izključevalo, da se moralo nekatere pogodbne klavzule modifikirati.

Popoldne se je četvorica sestala, da sklene nekaj, kar se tega tiče, a ekonomskih strokovnjakov ni bilo pri diskusiji. Iz tega sklepajo, da se je diskusija sukala okoli teritorialnih vprašanj. Eno je gotovo: mirovni pogoji, ki jih nemški delegati podpisujejo, ne bodo isti, ki so jim bili prvotno predloženi. Mogoče, da se načelniki vlad vklanjajo javnemu mnenju in da vpoštevajo nemške razmere ter da bodo popravili napake prvotnega teksta, da na ta način olajšajo nemški vladi podpis versalskega miru.

»Chicago Tribune« piše, da so tovariši prvega angleškega ministra, Lloyd Georgea, ki so prišli iz Anglije, iznesli v nedeljski kabinetni seji v Parizu želje liberalcev in laburistov, ki zahtevajo da se nekateri mirovni pogoji ublažijo. Lloyd George je baje tem zahtevam popustil ter bo gledal da doseže take pogoje, da jih Nemčija lahko sprejme. Predvsem se je Lloyd George obrnil na nemško delegacijo, da vidi, kakšne izpremembe zahteva, in da jo vpraša, ali bo podpisala, če ji te izpremembe dovolijo. Zdi se, da so se nekateri pritoževali, da se ta častna obliha ne more smatrati za pravo obvezo, ter da Nemčija tudi ne bo sprejela takšne častne obljube. Lloyd George pa je od-

vrnil, da je bil podoben dogovor, na podlagi častne besede, sklenjen tudi v Bruslju, ko se je Nemčija obvezala da izroči svoje trgovsko brodovje proti 270.000 tonelatam živeza na mesec. Tudi tedaj da se ni dogovoril podpisal. »Chicago Tribune« piše, da je sedaj Lloyd Georgeu edina skrb da pridobi za svojo idejo tudi Wilsona in Clemencana. Wilson se baje zelo upira, toda Lloyd George je položil vse sup v Clemencana. Belgijski delegat Uymans bo gotovo sledil primeru Clemencana, in Lloyd George misli, da ko pridobi enkrat zase Francijo in Belgijo, da ne bo zelo težavno delo, da se tudi Wilson pridobi za modifikacijo mirovne pogodbe.

Komentarji dunajskih listov.

BASEL, 4. »Neue Freie Presse« naglašja: Določbe, ki obvezujejo Nemško Avstrijo, naj vsem vlastim konference, kakor tudi narodnim državam, dovolijo za pet let klavzulo prednosti v trgovinski izmenjavi: tvorijo neprekorajljivozagotro proti gospodarskemu združenju z Nemčijo. To zahtevajo močje, ki so pod demokratično krinko najhujši cespoti in orodje za zatiranje narodov.

»Neuer Tag« prav, da odposlanci Nemške Avstrije ne morejo žrtvovati ozemelj, ki ne pripadajo njim, ter razpolagati z imetjem, ki ni njihova last.

»Reichspost« označa pogodbo kot rop. Ta pogodba da sramotno razkrinka svetovne ideale, ki jih je proglasila ententa. Sedanja Avstrija ni juridično splošna dedinja stare Avstrije.

»Neues Wiener Journal« pravi, da so mirovni pogoji nespremljivi, ker so navdahnjeni od pohlepa po osveti in od krute brezobzirnosti. Nemški Avstriji se narjuna smrt in razpad.

»Oesterreichische Volkszeitung« in »Deutsches Volksblatt« pravita, da mirovni pogoji pomenjajo smrtno obsodbo za Nemško Avstrijo.

Drugi listi izrekajo nado, da se ni izrečena zadnja beseda.

Kaj pravi berlinski »Vorwärts«.

CURIH, 4. Iz Berlina javljajo: Ozemlje stare avstroosrške države mora po brutalni volji tujih ljudi postati pekel za vse, posebno pa za našo nemško solemplekajo. To je mir nasilja, ki ne more definitivno ustvariti novega zakonitega reda, in ki še trdnje spaja Nemško Avstrijo z Nemčijo radi skupnega prištika na ta dva naroda.

Jugoslovani zadovoljni?

PARIZ, 4. Jugoslovanski delegati so podali »Tempus« naslednje izjave: Besedilo pogodbe, kolikor se je izročilo avstrijskim delegatom, nas zadovoljuje. Konferenca je hotela pravično odložiti glavna vprašanja, ki nas zanimajo: toliko tista, ki se nanašajo na naše meje, kolikor ona, ki se nanašajo na narodnostno manjšino. Renner je pokazal včeraj v svojem spremenem govoru vso razliko, ki je med protikom balaštvom in dunajsko vpoživostjo. Husel se je kazati bolj pravdarja, ki prihaja, da se podredi razsodbi, nego za premaganca, ki hoče plačati, kar je dolžan. Polzkušaj je, da bi narode, osvobodene od stare monarhije, spravil na svojo stran. Je to morda preenostavno postopanje: edino le Madžari in Nemci stare monarhije so hoteli voljo; zato morajo oni sami nositi posledice. Finančne klavzule pogodbe so celo komplicirane. Tudi te so odložene. V tem pogledu smo mi že v soglasju z našimi velikimi zavezniški.

Revizija pogodb med Belgijo in Holandsko.

PARIZ, 4. Petorica ministrov za vnanje stvari velevisli, so se sešli popoldne. Zaslišali so Kavenbecka, ministra za vnanje stvari Nizozemske, ki je obvestil v odgovoru svoje vlade na zahteve Haymansa, belgijskega ministra za vnanje stvari, glede revizije pozod iz leta 1839. Razpravljali so le o postopanju, ki se ima povabiti, a ni še prišlo do sporazuma.

IZ NEMCIJE.

Začasna vlada hoče biti zastopana na pariskih konferenci.

CURIH, 4. Iz Frankobroda javljajo: Kakor poroča »Frankfurter Zeitung«, je neka delegacija provizorične vlade porenške republike zahtevala pooblastitev, da nemudoma odpotuje v Pariz ter obrazloži mirovni konferenci voljo dvanajstih milijonov Porencev.

Porenska republika.

BASEL, 4. Iz Frankobroda javljajo: Dorden je odposlal poveljnika angleških čet v Kölnu francoski sestavljeni brzojavljaj, v kateri pravi, da so delegati porenške Prusije, Nassaua porenške Hesenke in Palatinata, v soglasju s teritorialnim značajem, pred več nego šestimi meseci od porenške prebivalstva, in po razgovorih, ki so se vršili v Aquisgranu, Wiesbadenu, Mogunciji in Spira: dne 1. t. m. proglasili avtonomno porensko republiko v nemški konfederaciji. Novi republik bi glavno mesto Koblene, a vlada ima začasno svoj sedež v Wiesbadenu. V žetli, da pride do sklepa minij čim najhitreje in brez nikakih komplikacij, prosijo delegati mirovno konferenco, naj orlopoza obstanek nove države, ki se ji statut določi z ljudskim glasovanjem. Zvesta svoji domovini, zaletim od nezasičane nesreče, toda, v svesti si grozne odgovornosti, ki lo je pruski militarizem naložil vsej Nemčiji, ne išče vlada porenške republike nobene preteve da bi se odtegnila obvezam, naloženim ji v porazdelitvi in glede poplave škod, povzročenih Belgiji in Franciji. Želeč, da bi svobodno razpolagala samo s sabo, trdno odločeno, da se definitivno osvobodí od fevdalizma in pruskega militarizma, prosti porenko ljudstvo zavezniške in pridružene jim vlade, maj je ščitijo sedaj in v bodoče proti srdu in željam po maščevanju tistih, ki ne morejo razumeti pravičnosti njeja zahtev in njegovih stremiljenj.

Berlinska vlada proti novi republik.

CURIH, 4. Listi poročajo, da je ministrski predsednik Scheideemann prejel od Dorpena, predsednika porenške republike brzojavljaj, s katero mu probujejo proglasitev republike na Reni v obseju nemške republike, ter zahteva pooblastila, da more brez odloga uvesti volitve za porenski deželni zbor. Zahteva tudi enega zastopnika začasne vlade na mirovni konferenci. Enaka zahteva je bila tudi odposlana glavarjem zasedajočih držav. Vlada nemške republike je naložila državnemu pravdnstvu, naj proti Dorpenu in drugim članom vlade porenške republike uvede proces radi veleizjave.

BASEL, 4. Iz Berlina javljajo: Ministrstvo se je bavilo minolega torka s političnim položajem, posebno pa s separatističnimi načrti v porenških krajih.

Arretacije komunistov v Monakovem.

CURIH, 4. Iz Monakovega poročajo: Dljaka Tollerja ki je bil že med načelniki monakovskih sovjetcov, so aretirali. Skril se je bil na stanovanju pisatelja Reichela. Tudi tega so aretirali s soprogo v rod.

PODLISTEK

Rose Mery.

Ivo Vojnovič. — Prevedel M. C. —

Oh! Oh! — Castor i Pollux! — — — je vzkliknila stara baronica, pokimavši z glavo dva-trikrat. Kodri in peresa so se zanihala kot prazno klasje in posme, spremljan od pomežukočnega pogleda je pozdravil mladeniča — C'est une merveille! — Dobro sem slutila, da bom srečala koga simpatičnega! — A kam, gospoda? ...

Vračava se domov... je odgovoril grof Hugo vrgši pogled na zasukani obraz Margite. Nocoj ples...!

Ah! da — res, grande-maman! — je izpregovorila Margita z nategnjenim naglasom. Moramo hiteti... ti hočeš tudi v gledališče...!

A seveda! — je rekla stara. — Pomislite, Branski — pevali bodo Mignon... najmilejio mi opero! Ko gledam tisto malo cigansko de-

kletce, koliko se muči, dokler pride do sreče... emouvante! ...

Branski, ali ste čuli novost? — je zaklicala Margita leno, prekinivši prazno brbljanje starke. V malo dneh bomo imeli interesanten nastop...!

V operi?

Da — to je v baletu.

Slednjitel — se je oglašil častnik veselo.

Grof Hugo, to spada v vaš sport! je vsi-nila Margita, nasmehnivši se zvito izpod

Levin obsojen na smrt.
CURIH, 4. Levin, ruski boljševik, ki je bil na čelu bavarski komunistični republiki, je bil obsojen na smrt. Sprejel je obsodo z vzklikom: »Živela svetovna republika. Znano mi je, da smo mi, komunisti, samo mladi na dopustu. Od vas je odvisno, gospoda, da mi podaljšate ta dopust, ali da me pošljete, da se najdem z Liebknechtom in Rozo Luxemburgovo.« Obtoženci Zimmer, Salz in Schmidt so bili oproščeni.

IZ JUGOSLAVIJE.
Kraljestvo SHS pripoznano od Anglije.
PARIZ, 4. Službeno se poroča, da je angleška vlada pripoznala novo kraljestvo SHS.

Ministrska kriza v Jugoslaviji.
BELGRAD, 4. V parlamentarni krizi vlada mnenja, da je ministrska kriza neizogibna. Govori se, da je ta kriza potrebna, da se sanira notranji položaj.

Angleška mislija v Jugoslaviji.
BELGRAD, 4. V Beograd je prišla angleška mislija, da pregleda jugoslovanske gozdove in rudnike.

Boji na Koroškem.
BAZEL, 4. (Uradno.) Iz Celovca se poroča: Položaj 3. junija ob 3 popoldne: V splošnem sovražnik ni prekorajl črte, ki jo je dosegel minulega meseca januarja. Da se prepreči porušenje Velikoveca, se je to mesto prepustilo sovražniku. Vzhodno Celovca se vzdržujejo na črti Trušnje-Smarjeta-Rak in potem severni breg Drave. V odseku Grabštanj-Humberk-Področja je položaj neizpremenjen.

Pripomba uredništva: Po tem poročilu se da sklepati, da je zapadni del velikoveškega okraja — črta Trušnje (Truxen)-Smarjeta-Rak (ob veliki cesti Celovec-Velikovec) gre naravnost od severa proti jugu v razdalji 4 do 5 km zapadno Velikovec, proti Celovcu — še vedno v nemških rokah. Iz trditve, da je položaj v grabštanskem, humberškem in področnem odseku neizpremenjen, bi bilo razvidno, da jugoslovanske čete do 3. t. m. se niso prekorajle pod izlivom Krke in tudi ne Krke same, ker leži Grabštanj približno 12 km vzhodno Celovca, na severnem bregu naravnost od zapada proti vzhodu teče Krka. Humberški grad je na strmem severnem bregu Drave ob cesti Celovec-Ljubelj, tik nad dravskim mostom (cestnim in železniškim Področja-Celovec), 9 km južno Celovca. Če je Področje položaj neizpremenjen, je potekalec še ves gornji Rož v nemških rokah in bi Jugoslavi menda sploh ne bili skušali prodirati skozi jeseniški predor na ono stran proti severozapadu, proti Beljaku, na drugi pa proti severovzhodu, proti Celovcu.

Ententno posredovanje.
BASEL, 4. Z Dunaja se poroča: Načelnik italijanske premirne komisije, general Segre, se je odpeljal včeraj na Koroško, da kot italijanski odposlanec in član sodeluje pri ententni komisiji, ki naj bi vodila pogajanja med nemškimi Korošci in Jugoslavi.

Vojsno stanje v Sloveniji.
LJUBLJANA, 4. V Sloveniji je vsled bojev na Koroškem proglašeno vojsno stanje. Slovenija se smatra za vojno ozemlje. Prepovedano je shajanje in osnivanje novih društev. Tudi svoboda tiska je omejena.

Ruskojugoslovanski odbor.
BELGRAD, 4. Pred nekaj dnevi je bil tukaj osnovan ruskojugoslovanski odbor. V odboru so zastopani voditelji kulturnih jugoslovanskih ustanov iz vsega kraljevstva, a z ruske strani odlične ruske osebe, ki so ušle pred boljševiki. Odbor bo izdal proglas na ves narod, v katerem ga poziva, da ustanovi podobne odbore po vseh mestih.

Ministrski delegat za trgovino in obrt v Dalmaciji.
BELGRAD, 4. Poslanec Angležev je intervjuiral pri vladi, naj se imenuje tudi za Dalmacijo, o ministrski delegat za trgovino in obrt. Predlog je bil sprejet. Pričakuje se, da dalmatinska deželna vlada imenuje sposobnega človeka za to mesto.

Ameriški petrolej za Jugoslavijo.
BELGRAD, 4. Pred kratkim je prišla v Reko velika množina petroleja za Jugoslavijo. Monopolna uprava je že dobila potrebno število vagonov.

Grškojugoslovanska zveza.
BELGRAD, 4. V vladnih krogih se trdi, da je grškojugoslovanska zveza že gotova stvar. Namen zveze je preprečitev zasedbe Valone.

IZ MADJARSKE.
Mobilizacija na Madjarskem.
CURIH, 4. Neka naredba revolucionarne vlade kliče pod orožje vsakega proletarca od 17—45 let. Kdor bi se branil ali nagovarjal druge, da se branijo, bo prišel pred revolucionarno sodišče.

Iz madjarskih boljšev.
CURIH, 4. Vrhovni poveljnik komunistične vojske, Böhm, poroča: »Proletarska vojska je zavzela Ipolygaly, Rimasombat, Losoncz, Edeleny, Szikszo ter nekatere kraje proti severu. Povsod zasledujemo sovražnika. Budimpeštanske ređe čete so se odlikovale s svojim početom, disciplino in izvrstnostjo. Naše izgube so neznatne.«

IZ ITALIJE.
50.000 stavkajočih v Rimu.
RIM, 4. V Rimu se je danes vršila velikanska stavka tramvajskih uslužbencev. Tudi osebe vseh javnih lokalov: gostiln, kavnar, barov itd. je stopilo v stavko. »Tribuna« piše, da stavka sedaj v Rimu okoli 50.000 ljudi. Zdi se, da stavka tramvajskih uslužbencev ne bo tako kmalu končana.

Grška proti Italiji.
CURIH, 4. Grška in Grkom naklonjeno časopisje nadaljuje svoje delo v škodo Italije. Hoče namreč, da bi se italijanske čete, ki imajo zaseden severni Epir nadomestile z mednarodnimi četami, in če mogoče, z grškimi. Če bi prišlo do te nadomestitve, bi Italija veliko izgubila na veljavi napram Albancem in Epirotom, in Grški bi bilo mogoče napraviti veliko politično-teritorialno spekulacijo, kakor pred kratkim v Mali Aziji. Grško časopisje protestira proti albanski vladi v Druči, od katere naj bi bila odvisna uprava Epira. To časopisje trdi, da je položaj kričanskega prebivalstva slab ter da vojaški zbori in albanske čete, ki jih je sestavila in jih trpi Italija, povsod postopno ustvarjajo anarhijo. Skratka: Italijani in Albanci terorizirajo, tiranizirajo, ustvarjajo kristjanom življenje nezno. Z ozirom na ta dejanski položaj je en sam pomoček, kakor pravijo grški listi: da severni Epir zasedejo

mednarodne čete, lahko tudi Italiji sovražne, če ne že grške, in da se pozove Italija, da se vrne onstran Adrije. Vse to, da se reši kričanski duh v Albaniji in Epiru, iz ljubezni do resnice in pravice, ne pa iz politične požrečnosti in da bi se zadovoljilo teritorialnemu pohlepu. »Grki so zmagovali v vojni«, piše neki grški carigradski list. Med najrazvneteje žalilce Italije spada Venizelovo glasilo »Journal des Hellenes«.

Bolgarska dinastija v nevarnosti.
CURIH, 4. Romunska agencija Dacia poroča, da na Bolgarskem protidinastično gibanje zavzema velik obseg.

IZ RUSIJE.
Boljševiški boj proti Kolčaku.

CURIH, 4. Narodni komisar Szamuely, ki se je v zrakoplovu povrnil iz Rusije, je na včerajšnji seji budimpeštanskih delavskih svetov poročal o gigantski borbi med boljševiki in Kolčakom. Szamuely je na podlagi lastnih opazovanj izjavil, da se vsi ententni protirevolucionarni poizkusi razbijajo ob junaštvo ruskega proletariata, in da bo ententa poizkušala, da vdre v sroce ruskega proletariata, v Moskvo. Kolčakove čete da beže pred rdečo vojsko, ki je minuli teden ujela 18.000 ujetnikov in zaplenila mnogo topov in streljiv. Tudi takozvana Krasnovova fronta je uničena in general Krasnov se je baje ubil, ko je videl poraz svoje vojske. Sedaj da je ententa vrzela finske in estonske čete proti Petrogradu, toda petrogradski proletarijat ga junaški brani. Tudi v Ukrajini je baje rdeča vojska uničila bende, podkupljene od ruskih in francoskih kapitalistov, in sovjetske čete so pritekle na pomoč tudi Madjarom proti romunskim bojarom. Rdeče čete so prešle Dnjepr in se sedaj nahajajo 13 km od Kičenevca ter so razum tega začele operirati tudi na galiski fronti. Szamuely je izjavil, da ni vlasti, ki bi mogla uničiti rusko sovjetsko republiko. Szamuelyjeva izjava je bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Cicerin je poslal Bel Khrun naslednji brzojav: Ententni brzojavi širijo fantastične vesti, da je Lenin ponudil Kolčaku premirje. Gre zopet za nesramno laž. Tudi če bi Kolčak prišel k Leninu s tako ponudbo, bi jo Lenin gotovo odbil. Mi nadaljujemo zmagovit pohod proti Kolčaku in nočemo premirja. Tudi vesti, da je sovražnik zavezal Peterhof, je izmišljena. Položaj na petrogradski fronti se je zboljšal.

Železnica iz Bordeaux v Odeso.
BORDEAUX, 4. Odbor za železnico Bordeaux-Odesa je organiziral za 14. t. m. v Bordeauxu mednarodno zborovanje, h kateremu so poklicani zastopniki Italije, Jugoslavije, Čehoslovake, Grške, Rumunije in Poljske, ki se nahajajo v Parizu, ter zastopniki mest in prizadetih švicarskih organizacij.

Bivši Kaiser je abnormalen.
PARIZ, 4. Bivši nemški cesar se dan na dan vedno huje razburja. »Echo de Paris« piše, da so ga pred kratkim videli, kako je bežal po gralskem parku, kako je gestikuliral in sam seboj glasno govoril. Pred nekaj dnevi sta ga obiskala Zimmermann in Saurbach. Likvidator njegovega prižetega imetja je pred enim tednom odpotoval v Berlin.

Po vestih, ki prihajajo iz Curiha in Amsterdamu, sta se baje podala dva visoka nemška častnika na Holandsko, da pripravijo bivšemu cesarju pot za beg, samo da ne bi bil izročen ententi. — V Berlinu dementirajo vest, češ, da vrhovno poveljstvo pripravlja z Ludendorffom veliko narodno vojno.

Iz bančnega sveta tržaškega.

Glasilo Sonnina, »Giornale d'Italia«, je priobčilo dva dopisa iz Trsta o »mahinacijah avstrijske finance v Trstu«.

»Lavoratore« od srede 4. junija odgovarja: Zdelo bi se, da je to alarmanten klic po branbi narodnega kapitala. Ali, dovedeno je to tako. Kajti, iz obeh dopisov se kaže jasno boj proti edini tržaški banki v prilog bankam, ki so prišle semkaj od raznih strani Italije, da zasedejo mesto. Ta boj za kapitalistične interese nas ne zanima dalje. Ugaja pa nam, ko vidimo, kako lažnjiva in neresnična je ta linija ljubezen izvestnih ljudi do Trsta, za njegovo gospodarsko neodvisnost. Orožje, ki se rabi v prikrivanje lastnih kapitalističnih namenov, je vedno isto: »narodna obramba«, »potreba boja proti tujcu«, »vrhni interes domovine«. Citajte v »Giornale d'Italia« od 31. m. m.: vse je le zasramovanje proti tržaški komercialni banki, zakaj... Ta zakaj nam pravi eno, resnični zakaj pa drugo. Za veliki italijanski bankovni kapitalizem je velika krivda tržaške komercialne banke v tem, da se ni pustila torpedirati. Vsi poizkusi, direktni in indirektni, da bi absorbirali edino tržaško banko, so se izjalovili. Torej: po niji Ponavljamo: mi živjemo na vse banke, ker vemo, da vse zasledujejo svoje interese proti resničnemu interesu delavskega razreda. Ali nočemo, da bi se verjelo v kako narodno brambo tam, kjer gre enostavno le za brambo kapitalističnih interesov, to je: bank iz Rima, Neapla, Genove, Milana proti interesu edine tržaške banke. To sramotno igro treba razkrinkati.

V ta namen se je »Lavoratore« obrnil do neke osebe, ki pozna bančne tajne. Ta oseba je potrdila, da so to le »mahinacije velike italijanske finance proti tržaški financi«.

Na pripombo, da obdolžujejo tržaško komercialno banko, da posluša s tujim kapitalom, da najemlje tuje osebe ter da nič ne upošteva italijanskega značaja mesta, je odgovorila ona oseba:

»Sodelovanje tujega kapitala je gola izmišljotina: delniški kapital tržaške komercialne banke je in ostane samo italijanski z edino to razliko, da bo v bodoče pri tej banki znatno zastopan tudi kapital iz kraljevstva poleg tržaškega. Uradniki, ki smo jih sprejeli, so sami Tržačani, večinoma očete družin; o malo število, ki niso Tržačani, so že 20 do 25 let v Trstu. Od 200 uradnikov, ki smo jih sprejeli vsled dogovora s podružnico banke »Union«, je 15 Neitalijanov: Ogrov in Nemcev.«

Ona oseba je tudi pripomnila, da je dobil dopisnik lista »Giornale d'Italia« potrebna pojasnila, vendar pa dvomi na tem, kar mu je rekla banka, da, oporeka celo energično.

Dopisnik rimskega lista priznava, da je od 68 milijonov delniškega kapitala 38 milijonov v posesti italijanskih delničarjev, toda vprašuje, če gadi da so ostalih 38 milijonov?

Ona oseba odgovarja: V dodatek k sedanjemu kapitalu 20 milijonov kron, ali 8 milijonov lir, se nameruje izvesti dve emisiji skupnih 60 milijonov lir namenjenih po polovici sedanjim delničarjem, skoro izključno Tržačanom, ostala polovica pa namenitimi tržaškimi tvežkam, deloma pa bankam v kraljevstvu. Torej bo ves ta kapital v italijanskih rokah. Kapital in koristi ostanejo v Italiji.

Dopisnik rimskega lista govori tudi o »monopolizaciji tekočih računov«, o »operacijah menjave«, o »podrinjenih imenih«.

Ona oseba odgovarja, da si ne more niti misliti, na kaj naj se nanašajo ti nedoločni izrazi: »hočejo metati senco tja, kjer je vse jasno; ščuvati se hoče proti edini tržaški banki brez vsakega razloga.«

Z ozirom na nameščenje uradnikov kreditnega zavoda nadaljuje ona oseba: »Hočejo se ohraniti zveze z zaledjem. Resnica je torej ta: niso tu nikaki manevri avstrijske finance, pač pa obstoje manevri italijanske finance. Tista, ki je hotela potikati palice v kolesa tržaške komercialne banke, je bila neka velika italijanska banka. Tista, ki je hotela odnesti vse uradnike te banke, da bi jo prisilila v opustitev poslovanja: je bila neka velika italijanska banka. Je to boj za interese, ki ga hočejo skrivati za steno narodne obrambe, ne da bi mislili na škodo, ki se dela s tem našemu mestu. Začeli so z napadi na tržaško komercialno banko, ker je obdržala enega ravnateljev Kreditne banke, da-si vedo, da v Italiji sedaj ni dobrih bančnih tehnikov. Dokaz je tale: Začetkom okupacije so prišle tri velike italijanske banke sem v Trst, da bi najele ravnatelje in uradnike. Odvedle so ravnatelja tržaške komercialne banke in potem so nam hoteli odnesti — vso banko. Poizkus se je izjalovil in sedaj kriče. To je gola resnica.

Domače vesti.

Najvišje cene za goveje meso so, kakor nam sporoča občina, takole določene: Sprednji deli z doklado 780 lir kg, zadnji deli z doklado 9 lir kg, polovica 10 lir kg. Za telečje meso veljajo naslednje cene: bedrno meso, karé in hrbet z doklado 1660 lir kg, drugi deli 860 lir kg.

Izplačevanje vojaške najemnine za majnik se bo vršilo na komisarijatu za vojaške ustanovitve, na trgu Edinosti, št. 4. I. nadst., vrata 26, od 9—12 po naslednjem redu: 10 in 11 junija črke A—B, 12 in 13. junija C—D, 14. junija E—F, 16. junija G—H, 17. junija I—K, 18. in 20. junija L—M, 21. junija N—O, 23. in 24. junija P—Q, 25. in 26. junija R—S, 27. junija T—V, 28. junija W—Z. Najemniki naj prinesejo seboj listine, ki dokazujejo, da so dali stanovanje v najem, in naj se drže točno označenega reda.

Mestna bolnišnica nam sporoča, da se s ponegljkom uvede nov urnik za obiske bolnikov, in sicer: ob nedeljah in praznikih od 1030—1130, ob navadnih dneh (izvzemši soboto) od 1—2. Radi reda se bodo navedene tele določbe: 1. po 1115 oziroma 145 ne sme obištevati več vstopiti v bolnišnico, a ob 1130 oziroma točno ob 2 morajo obiskovalci zapustiti bolnišniške dvorane; 2. dovoljena za obisk izven urnika se izdalo samo v posebnih težkih slučajih; 3. pri istem bolniku se lahko enočasno muditi k večjemu 2 osebi; 4. Otroci izpod 14 let ne smejo obiskovati bolnikov, izvzemši slučaj, da imajo posebno dovoljenje od uprave; 6. Prepovedano je nositi bolnikom težko prebavljivo hrano in alkoholne pijače.

Stanovanjsko vprašanje. Včeraj je sklical politični odbor socialistične stranke, sporazumno z obrtnimi komisijami, zborovanje, ki se je vršilo na trgu Donadoni, ob 7 pop. Dnevni red zborovanja je bilo: stanovanjsko vprašanje. Udeležba je bila ogromna. Govorniki: Laurencich, Cernutz i. dr., so naglašali, kako je gubernatorova naredba o stanovanjih in najemninah zelo zadelas v Trst. Vpoštevati se mora, da so bili tudi najemniki morda še huje zadeti po ti vojski od hišnih gospodarjev. Kako pridejo toliko reveži v Trstu do tega, da jim se zviša najemnina in da se jih vrže na cesto, ker ne morejo plačati zastankov, čeravno so brezposelni, čeravno ne naldejo pri vseli želi sploh nikakšnega dela? Kako se to mora zahtevati od invalidov in drugih? Zborovalci so govornikom živahno odobraval. Sprejela se je resolucija, ki protestira proti gubernatorovi naredbi in zahteva da se ta naredba takoj prekliče. Zborovanje se je zaključilo z raznimi ogroženimi klici na različne naslove, toda do izgovorov ni prišlo.

Slovensko gledališče. Jutri, v soboto, dne 7. t. m. ob 8 zvečer je premijera Anton Wildgansove drame »Uboštvo«. Nastopijo ga. S. Paulinova in gđ. Mezgečeva ter gđ. Skrbnišek, Martinčević, Krali, Gabršček, Bratuž, Požar in Sila. — Prodaja vstopnic med 9—12 in 3—6. — Kakor smo že poročali se vrši sploh zadnja predstava na binokstni ponedeljek ob 8 zvečer, ko se upori šestih v prid Cankarjevega spomenika I. Cankarjeva drama »KRALJ NA BETAJNOVI« kot poslovilna predstava ravnatelja g. Skrbniška.

Cankarjevi »Hlapci« so se ponovili smoti pred skoraj praznim gledališčem. Skodla igrala pa se je v kljub temu prav dobro in zaslužilo vsi, predvsem pa izvajalci znamenitih vlog, kakor gđ. Krali, Simenc, Martinčević, Sila, Gabršček, ki je bil sedaj nekoliko umerjenjši in zato tudi boljster, ter sedaj nekoliko umerjenjši in zato tudi boljster, ter sedaj nekoliko umerjenjši in zato tudi boljster, ter sedaj nekoliko umerjenjši in zato tudi boljster.

»Njiva«, 5. številka, ima naslednjo vsebino: Marija Kmetova: Golobovi (Dajle). I. Ribčič: Spoznanje. Igo Gruden: V bregu pod Nabrežino (pesem). Ferdo Kleinmayr: Proletariat in šola. (Pam.). stiškin: Mni dom (pesem). I. Pahor: Socializem in književnost. Pastiškin: Možu s programom (pesem). Dr. Lavo Cermelj: O solnčnem mrku 29. majnika t. l. Pregled: književni, šolski, gledališki, umetniški, literarni, gospodarski, socialni.

Roparski umor. Zelo bogatega trgovca Jurja Severa, ki stanuje v ul. Palladio 2, so našli včeraj, ob 1130 predp. v njegovem stanovanju mrtvega na tleh. Ležal je brez jopice v luži krvi sredi sobe, a pri njem je ležala razbita šampanjska steklenica, s katero je brčkone zločinec ubil svojo žrtev. Vse omare so bile odprte, a obteka in perilo je bilo razmetano po tleh: zločincem, ali zločincu, se je brčkone mudilo. Umor se je moral izvršiti zelo hitro, kajti ob 1130 je neka žena, ki tudi stanuje v oni hiši, videla pokojnika, ko se je, kakor po navadi, vrnil domov na kosilo. Ob 1150 pa sta ga dva gospoda, ki sta prišla v trgovskih zadevah k njemu, našla že mrtvega.

Severi ni imel poslova, temveč je stanoval z nekim Mihajlom Jorasanom. Zločinci so ga brčkone v stanovanju pričakovali in, ko je prišel, planili nanj. Oblasti preiskujejo.

Konj jo je podrl na tla. Marijo Kavčič, staro 40 let, je včeraj v ulici Giulia podrl neki konj. Petljali so jo v bolnišnico.

Odnesti so blagajno. Neznani tatovi so odšli v skladišče Antona Quarantotta, v ulici G. Parini, 14. ter odnesli blagajno. Ko so pa zapazili, da jih zasledujejo, so vrgli blagajno ob tla in zbežali. V blagajni se je nahajal bankovec 1900 lir.

Borzna poročila.
Trst, dne 5. junija 1919.
Vred realizacij borza nekoliko šibkejša. Tendenca slabejša.

Cosulich (Austroamericana)	770—	790
Dalmatia (Parobr. dr.)	360—	380
Gyrolimich	1800—	1870
Lloyd	1150—	1200
Lussino	1800—	1870
Martinolich	530—	550
Navigazione Libera Triestina	1900—	1950
Oceania	540—	580
Premuda	700—	730
Tripcovich	670—	690
Assicurazioni Generali	16350—	17150
Riunione Adriatica	3150—	3300
Ampele	440—	460
Cement Dalmatia	280—	295
Cement Spalato	370—	390
Cistinicina riža (Pilatura riso)	400—	415
Krka	365—	375
Ladječelnica v Tržiču (Cantiere)	375—	390
Tržaški Tramway	225—	235
Tržaška tvornica olja (Oleificio Triest.)	675—	710

MALI OGLASI

VOZ s košom, dvojnim, toda lahkim, se išče takoj. Bergamas, ul. Stadion 10, IV. 3292

DVE KRAVI, vsaka z 10 litri mleka, se prodaste. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3762

PRODAM razne odroke volnenega blaga. Perojevič, ul. Lazzaretto vecchio 39, III. 3760 a

TEHTNICA s krožniki za 20 kg in uteži se prodaja za 200 lir. Perojevič, ul. Lazzaretto vecchio 39, III. n. 3760 b

POHIŠTVO, postelja z vzmeti, starinska pisalna miza iz močnega lesa, kuhinjska omara, zrcalo in zavesnice proda Perojevič, Lazzaretto vecchio 39, III. 3760 c

HIŠA (dvorec) z lepim razgledom, 15 prostori in lepim vrtom pri Sv. Ivanu se takoj proda po zelo nizki ceni. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3761

IZVRSTNO VINO, istrsko, belo in črno, se dobi na debelo in drobno pri R. Malalanu na Opčinah po dnevni cenah. 3756 a

DVA čevljarstva delavca se sprejemata. Ul. Farneto št. 33. 3754

URAR sprejema popravila ur vseh vrst. Delo točno, cene zmerno. Velkavrh, ul. Tigor 5. III. 3753

KUPIJO se po najvišjih cenah večje množine stavbnega in kurjalnega lesa. Pomudbe na Jankole & Keber, Opčine. 3731

Velik javen ples

priredi mladina v DIVAČI na binokstno nedeljo 8. junija t. l. Svira godba iz Herpeli. V slučaju slabega vremena bo plešičke pokrito. — K obilni udeležbi uljudno vabi mladina.

Vino. Vino.
Važno za gostilničarje.
Odpri se je danes VELIKA ZALOGA italijanskega in istrskega vina ter likerjev itd. vse po najnižjih cenah ul. Torre bianca 15, Trst (ex Carintia). Priporoča se Hočevur & Comp.

Dobroznna zaloga vina
GUGLIELMO WEISS v Trstu ul. Valdirivo 23 - Tel. 29-78
opozarja svoje cenjene odjemalce, da je te dni odprla svojo podružnico na Božjempolju pri Proseku.
Podružnica je preskrbljena z najboljšimi belimi in črnimi italijanskimi in dalmatinskimi vini. — Prodaja liter po L 2.20 in več.

CROATIA
Ustanovljena 1884 leta. CENTRALA: Zagreb, v lastni palači, vogal Markovske in Preradovićeve ulice.
Podružnica v Trstu, ul. Lavatolo 1, II.
Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja: I. Proti požarnim škodam. 1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb, tovarnen). 2. Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajališkega blaga, gospodarskih strojev itd.). 3. Zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena itd.). II. Zavarovanje steklenih šip. III. Na življenje. 1. Redna zavarovanja. a) Zavarovanje glavnice za slučaj doživljenja in smrti. b) Zavarovanje dote. c) življenjske rente.

KIS za preprodajalce
prodaja
P. Peternel — Trst
ulica Giulia št. 11.

!! ZA BIRMO !!
Velika izbira vsakovrstnih zlatih in srebrnih daril.
Alojzij Povh, Trst, Trg G. Garibaldi št. 3 (prej Trg Barriera vecchia.)

ZOBOZDRAVNIK

D. MRAČEK TRST
Corso 24, I. nadstropje
Ordinira od 9-12 dop. in od 3-6 pop.
Brezočestno izdiranje zob, plombliranje in umetni zobje

Pomladanski javen PLES
priredi erzeljski mladeniči na Erzelju na binokstno nedeljo. K obilni udeležbi vabijo mladeniči. Pričetek ob 2. — Točila se bo dobra kapljica.

Obiskujte dob o preskrbljeno trgovino
MANUFAKTURNEGA BLAGA
tvrdke G. N. Ravalico v Trstu, ul. Vincenzo Beilini 13 (pogoj čeravno sv. Antuna novego)
Vsak dan novi prihodi.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.
(Lastna palača). Ustanovljena leta 1838.

Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, streli ali eksplozijah. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini z vlomom. Zavarovanja pošiljavat na morju in po suhem. Življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah. Delniška glavnica in rezerve dne 31. decembra 1915 K 199.625.992/40. Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12. 1915) K 516.405.849/— Odkar obstoja družba, je bilo v vseh branžah izplačano na škodah K 872.453.443/85. Zastopstvo v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih.

Velik javni PLES
priredi poljska mladina v Rihenbergu na binokstno nedeljo, 8. junija t. l. v Polju. Svira godba iz Prvačine. K obilni udeležbi vabi mladina.

Dr. FRANZUTTI
ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ul. Gioacchino Rossini št. 12, vogal ul. delle Poste. Tehniški vodja A. Johanssen, dolgoletni asistent Dr. J. C. rnika. — Izdiranje zob brez bolečin. Plombliranje. Umetni zobje.

KISrdeč po L 1.20 liter.
za preprodajalce ugodne cene.
Trgovina jestvin J. Sodersnik, Madounina 17.

JADRANSKA BANKA
Dela. glav. K 30.000.000, Reserve K 8.500.000
Centrala: TRST
Via Cassa di Risparmio 5 — Via S. Nicolò 9
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opuzica, Split, Šibenik, Zadar. — Ekspozitura: Kranj.
Obavljajo vse v bančno stroko spadajoče posle.
Sprejema vloge
na hranilne knjižice proti 3 1/2% letnim obrestim v bancogiro-prometu proti 3% letnim obrestim. Na odpoved navezane zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja.
Baje v najem varnostna pralja (Salas dazipilata).
Blagajna postuje od 9 do 13.